

14.7.22

kirjaamo.sm@govsec.fi
maahanmuutto-osasto.sm@gosec.fi

VN/3493/2022

ITÄ-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEEN LAUSUNTO KOSKIEN HALLITUKSEN ESITYSTÄ LAIKSI KANSAINVÄLISTÄ SUOJELUA HAKEVAN VASTAANOTOSTA SEKÄ IHMISKAUPAN UHRIN TUNNISTAMISESTA JA AUTTAMISESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Muutosehdotuksilla, joilla parannetaan ihmiskaupan uhrin asemaa itse ihmiskaupparikosprosessin etenemisestä riippumatta ja joissa ihmiskaupan uhrin auttaminen olisi jatkossa vahvemmin auttamistoimien tarpeeseen kuin rikosprosessissa tehtyihin ratkaisuihin sidottua, voi katsoa paitsi asiakkaan itsensä, myös hyvinvointialueen näkökulmasta olevan erittäin tarpeelliset: Molemmat muutosehdotukset antavat muun muassa mahdollisuuden parantaa sosiaalihuoltolain mukaista asiakkaan palvelua ja poistavat mahdollista alueellista epätasa-arvoisuutta palveluiden saamisessa. Tästä syystä ihmiskaupan uhrien tuen tarpeen nostaminen esiin sosiaalihuoltolakiin, jotta palvelun tarve tulee myös heidän kohdallaan näkyväksi, on tervetullut muutosehdotus. Muutoksen kautta mahdollistetaan tasalaatuisemman palvelun mahdollisuudet, kun ilmaisu kattaa esityksessä erityisesti ihmiskaupan uhrien joukon. Pidämmekin tärkeänä, että ajatus tulee nyt esityksen kautta kirjatuksi sosiaalihuollon yleislakiin. Sosiaalihuollolle tämä luo tervetulleen vaatimuksen pystyä selkeästi nykyistä vahvemmin lisäämään osaamista ja ymmärrystä ihmiskaupan uhrina olemisen ilmenemismuodoista, ihmiskaupan uhrien käytännön tunnistamisesta sekä ohjaamisesta auttamisjärjestelmän piiriin ja auttamisen laajan verkoston hyödyntämisestä. Auttamisjärjestelmän roolin vahvistaminen on myös tästä syystä esityksessä kannatettava asia. Ihmiskaupan uhrien erityinen asema on tullut tunnistetuksi jo aiemmin auttamisjärjestelmän ja valtion korvausjärjestelmän kautta. Ohjautuminen tuen piiriin tapahtuu arjessa myös sosiaalihuollon kautta. Kuten esityksessä viitataan, käytännön sosiaalihuollon arjen työssä mahdollisten ihmiskaupan uhrien viitteiden tunnistaminen ja siten yksilöllisen tuen tarpeiden tunnistaminen myös auttamisjärjestelmän konsultoimiseksi ja avun piiriin saamiseksi, on kuitenkin joissain tapauksissa erittäin vaativaa. Lisäksi tuen antamisen sekä asiaan liittyvien toimijoiden verkosto saattaa olla hyvin moninainen ja kokonaisuutena erityisen tuen tarpeen ymmärrystä vaativaa. Vaikka ihmiskaupan uhrin palvelutarpeineen ovatkin heterogeeninen joukko, on edellä mainituista syistä toivottavaa, että sosiaalihuollon piiriin tullessaan ja sen aikana kaikki ihmiskaupan uhrin katsottaisiin aluksi lähtökohtaisesti erityisen tuen tarpeessa ja siten sosiaalityöntekijän palvelutarpeen arvioinnin tarpeessa oleviksi. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnissa, joissa ihmiskaupan uhrin on sosiaalihuollon piiriin tullessaan linjattu erityisen tuen tarpeessa oleviksi ja palvelutarpeen arviointi on ollut sosiaalityöntekijän vastuulla, tuen tarpeen tunnistaminen, verkostojen osaaminen sekä hyödyntäminen ja palvelujen tarjoaminen asiakkaalle ovat osoittautuneet toimivaksi monin tavoin. Tämän voikin katsoa lisäävän toivottua suunnitelmallisuutta ja myös asiakasprosessin hallintaa tuen antamisessa.

14.7.22

Edellä mainitun pohjalta katsomme kannatettavaksi myös ehdotuksen siitä, että ihmiskaupan uhrien auttamisesta pääasiallinen vastuu palveluista olisi jatkossa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmällä ja kuntien sijaan hyvinvointialueilla muussa paitsi asiakkaan mahdollisissa osaamisen ja työllistymisen kysymyksissä, jolloin saumaton yhteistyö paitsi auttamisjärjestelmän ja hyvinvointialueen, myös hyvinvointialueen ja sen kuntien kanssa on tarpeen.

Esityksen ehdotukset tiedonsaantioikeudesta hyvinvointialueen näkökulmasta ovat sellaisenaan kannatettavia.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen puolesta yhdyspinta jaoston puheenjohtaja

Annika Immonen

14.7.22